

Тюбешу

Сергей БЕЛОКОНЕВ: Уста предпринимательлени дайым ёсдюргенуизни кёребиз

Жаш тёлню ишлери жаны бла федеральный агентствону башчысы Сергей Белоконев Къабарты-Малкарны ара шахарына «Предпринимательствону жаш тёлню школун» деген проектке кёре бардырылган конференцияга кытышар ючюн келгенди. Республиканы бардырылган жаш тёлню политиканы юсюнден кесини оюмун а ол КъМР-ни Башчысы Арсен Каноков бла тюбешуе билдиргенди. «Къабарты-Малкарда предпринимательствону жаны бла тынгылы специалисттер керек болганын ары тошконой турганын кёребиз. Ансыз регионга жашау этерге, конкурентчи чыдарга кыйын болуу багъды, артында Россия БУ-га киргени» деп ол «Жаш тёлню школ» предпринимательлиги аянырга болушургуна, анга жангы юн берилген иштингизни айтканды.

Арсен Каноков а кынакны КъМР-де оюну кадрлары хазырлауу амалларына КъМР-ни этгенди. Алдан бири - бизнес-инкубатор ачыду. Бусагъада ала республикада терт бардыла. Андан сора да, факультет жаш адамла Европаны атлары айтылган биз-

несс-школларына жиберилди. Дагында предпринимательлик ишлери энди башлаганын грантла берилди. Аланы бгчелери 300 минг сомга жетеди. Республиканы Башчысы жуукъ заманлада КъМР-де предпринимательлик иште 6 минден аслам адамны кшошарга, аны ючюн а болушукчу молкле айырма мадарла этерге белгиленинди да билдиргенди. «Жаш адамны ишлере, хакъ да алырга онла-

ринде угъай, битену кыралда да тюрлю-тюрлю объектеде, ол санда Амур областа «Восточный» космодромда кюрлуш отрядла кыран ишлере мадарла этиуну магъанасы да бек уллуу. Къабарты-Малкарны жаш тёлню алап проектеге кытышар деп бек ишанабыз», дегенди россияли жаш тёлню башчысы.

Ахыры 2-чи беттеди. Суратыр П. МАМИЕВ алганды.

КъМР-ни Башчысы

«Шёндюгю жаш тёлню иш кёллююкге юретиу жокъну орунундады»

КъМР-ни Башчысы Север-Кавказ федеральный округну республикаларыны жаш адамлары бла жолукъганды

Арсен Каноков школчуланы бла студентлени башламчылары бла кыралган «От нуля до миллиона» деген проектке кытышканды. Анга кёре тюрлю-тюрлю жамаат кулукчулукна, политика, бизнесменче, врачла бла, кысыхасы, жашауда хар неге да кеслери жетишген адамла бла тюбешуле бардырыладыла, ушакъ этиледи.

«Ахырында китап чыгарырга белгилейбиз» - дейди бу ишни кыраганыла. Анда Сизинкалыны колго келтирип, тенгилерге бизге хар ким да, кыралдан, жашауда болушук сакълап турмай, кеси да кырашарга керек болганын аныгатырга сюебиз.

Жаш адамла Арсен Каноковдан субъектени башчысы кырай болуу кереклиги политикада ушакъ болганын бла кыралганын соргандыла. Школ-

чула вузга кирини алгында кырай усталык сайласа иш болушукну, студентле уа биринчи ачаны кылай бла алырга, аны не затха кырашарга кереклиги юсюнден оюмун билдире сюегиледи.

«Галстуксуз» тюбешу эки сагъты шубё эм ачыкълык халда барганды. Аны кезинде жаш адамла Арсен Каноковдан бышыл соругу жуап берин тилегиледи: «Бизни тёлню аха болса не да табылыкды деген ниетде есенди. Биогенлюкде жаш адам школну бошоп аны босагъасында атылгъанлай, аны айнуу тохтап кылады, ол кеси алына жуукъ эталмайды, оймал билмейди. Бу халны кылай позитиве болушукчу?»

Арсен Башчырви ол юретиу кёре болганын чертеди.

«Кавказда бурун заманда сабилени башха юйорлеге берип

ёдорюе адет юретиенди. Аталык энди Къабарты-Малкарда кырашылганды. Анга кышчу регионна да кытышдыла. Кертиди, эрте заманда адет-кылык башха эди, адет-төрелге да адамла бек сакъ эдиле. Менде да жаш ёсоп келеди. Мен анга не кыярма деп сагъш этеме. Жашау тын болганын кыраш кыалмын деп, анга билеп, проблемала кырайма, тыйгъыла салама. Алай бла сагъш этерге, оймаларга, кеси алына мадар излерге юйретеме. Мен акыл этгенден, кыйналмай алынган аха жаланда хата келтиреду. Хар нени да тын табуу адамны бузармай кыраймын. Адамга болушурга ёсо эсен, чакъб угъай, аны тутарга ыргакъ бер» деп, бошдан айтыла болмаз.

Ахыры 2-чи беттеди.

Парламент

Кечеги даурла ючюн - къаты жууапха

КъМР-ни Парламентини президиуму вице-спикери Жанмев Русланни башчылыгында бардырылган кезиулю жыйынуу «КъМР-де кече шошукчу эмда граждандарны тынчыкларыны сакълауу юсюнде» КъМР-ни Законна эмда КъМР-ни администрация право буукълукларыны кодексине тюрленуле кийриуден башланганды. Законлукну, право нызамны эмда жамаат кюрюму сулушук ишлери жаны бла комитетини председателини орунбасары Арсен Шумахов, аны юсюнден законпроект бла шагырай эте, анда машиналыны къаты кычыртуу да кече шошукчу эмда граждандарны тынчыкларыны бузуу иш сагънарга кереклиги айтылды, бу законга буукълук этгенлени администрация жууапхаларына кытылгандырыга белгилениди, деп аныгатылганды.

Ол айтканыча, КъМР-де Ии ишлени министрствосу бардырылган тинтиле алап буукълукла кёл-

Юбилей

Кёл къонакыла Къатышып

Налчыкни кырал концерт залында Гидрометаллург ачык акционер общество кесини элжижылгъан белгилегенди. Байрамга кёл къонакыла кёлген эдиле, ол санда Къабарты-Малкарны Правительствоу Президетелени биринчи заместители Учаланы Казим да, Кесини алгъышау сезонде ол предприниматели жетишмилери бийик болганын белгилегенди. Анда урунган специалистлени усталыклары, жууаплыклары эм ишлерине тюз ниетли кыраганылары аха себеплик этгенди да чертеди.

Айырмалы ишленгени бла предприниматели ветеранларын да КъМР-ни Правительствоу, Промышленность эмда сатуу-аль министрствону эм КъМР-ни профсоюз организацияларыны биригилерини грамоталары бла саугъалагандыла.

«Гидрометаллург» ОАО биогенлюк саулай Россияде оюну волфрам продукцияны чыгаруу жаны бла эм уллу предпринимателди. Аны продукциясыны качество иги болганы бла битену дау да белгиледи.

Бизни корр.

Жамаат палата

Хунерлиге да ахшы болумла эмда кыайгырыу керекдиле

КъМР-ни Жамаат палатасыны Билим беруу, иш, жаш тёлню политика эм спорт жаны бла комиссиясыны «Къабарты-Малкарда факультет сабилеге болушук эту системаны аянытууну» деген темага жоралды, жыйынуу болганды. Бек алгъа комиссияны башчысы Петр Иванов инновациялы экономикасы не жаны бла да айнуу болмазлыгын чертеди. Алай экономиканы кырау ючюн а, хунерлиге бла ишлере керекди. Жарыула, кыралда бу проблемга тийишлихна эс бурмадыла, дегенди ол.

Аны оюмун палатаны башчысы орунбасары Людмила Федченко да тюз санганды. Ол жыйынна багъа алгъарыла алап келтирилген эселени эсгергенди. Алай 2005 жылдан бери бизни республикадан фундаментальн илмуладан битену кырал республикалы целией программасы кыралганды. Анда хунерли сабиле бла ишлеуге да эс белонеди, алай анга бек аз аха берилди. Ол себепден аны бир-бир жерлерини позитиве керекди, дегенди Людмила Михайловна.

Регинун Билим беруу эм илму министрствосуно бёлёмоню башчысы Татьяна Касьянова Россияде жылдан жылга факультет сабиле бла ишлеуге аслам эс бурулганын белгилегенди. 2012 жылда июнчоно апрельде Россияни Президентини алапы юйретуно жангы концепциясына кёл салганды.

Ахыры 2-чи беттеди.

Жазылуу-2013

Багъалы окуучула!

«Заман» - миллетибизни жангыз газетини. Аны белгилеринде маткаф халкыны културасыны, тафыхыны, бовонгоно жашуууу, айтыкылык адылларыны, жетишмилерини эмда афармуларыны касонден басмаганнан материалганы сиз бир башха издениди табылыкты тингоноз.

Алайды да, жазылыгыз, билдиктик этини кесинини газетинизде! Нанын жамы да ол сизни кертти шуксузуг, огуурту сиз нефериниз болуп деп ишанабыз.

«Заман» газетини редакциясы

Бизни индексибиз - 51532

Конференция

Кыралыбызны тамбасы - тирилени эмда мадарымлыларыны кёлларындагы

Къабарты-Малкар Республиканы Билим беруу эмда илму министрствосу Россия Федерацияны Экономиканы аяныу министрствосуно эм жаш тёлню ишлери жаны бла Федеральнй агентствосуно болушуклары бла «Жаш тёлню предпринимательствону школун» деген проектни бардырады. Аны кеңеринде «Юндика» кынакы юйде конференция болганды. Ары КъМР-ни Правительствоу председатели Руслан Хасанов, бир кыуаум федеральный эм республикалы ведомстволаны башчылары эм Билим беруу учурденлерины ректорлары кытышкандыла.

Студентле алгъышау сезон айта, Руслан Хасанов республикабызны, кыралыбызны керек заманы тир, иш кёлню эс хунерли жаш адамларыны кёлларында болганын чертеди. Кесини муртарына арха-алгъа кырамай жете билген адамла хар жамауда да ачы жердедиле. Биогенлюкде бизни республикада башха регионла, иги иш хакъ неда кеслери сюегин иш излей кетгенлени арасында билмиле эм хунерли ахаланы хайырландырга болушукну юсюнден оюмла да айтылгандыла. Сёз ючюн, ре-

спубликаны бийик билим беруу учурденларында бу жаны бла кёл тюрлю усталыкларыны хазырлайдыла. Аны бла бирге экономиканы бир-бир бёлёмлеринде жангыздан ишлеп башларга сюеген предпринимательге субсидияла бла билекти этген кырамай программа да ишлейди. Аны юсюнден айтханда, Руслан Хасанов жалаанда «Энди ишлеп башларга фермер» деген программа бла окуяна 240 миллион сомга жуукъ субсидияла берилген чертеди.

Республиканы вузлары да инновациялы ишле аз-азадан кытыша бардыла. Къабарты-Малкарны кырал университети ректору Борис Карамурзов билдиргенге кёре, анда микроэлектроника бла байланы керек материалганы чыгарууга аслам эс бурмады. Сёз ючюн, университет этген «монокристалл

кремения» саулай кырабызда окуяна хазна бир жерде чыгарыламыды. Университет билим беруу жаны бла да бир жеринде турмады. Россияни вузлары бла чекленип кыламы, кёл тын кыралланы бийик билим беруу учурденлары бла да жетишмил ишлейди. Ол да хайырны керестери.

Карамурзов айтханда кёре, жуукъ кезинде мында окуянын студентлени тын кыраллы университетелден бирини дипломну алырга онлары да болушукду. Дагында специалистни бийик усталык ишлеуу битену дунизда окуяна шагъатлык этген MBA программа бла да билим бериле башланарыкты. Ол квалификацияны кёртюрге эм иги иш кёллу болурга себеплик этерги да баянды.

Ахыры 2-чи беттеди.

Жангавурулук

Эл джамаатлагъа - «буржуйкала»

Басхан районун администрациясыны башчысы Асан Сижакъ району элгерини башчылары эмдин келечилери бла тюбешуонден сора жыйрма эки джамаатха «буржуйкала» бергенди.

Алай бла кёл эл мекитилени жуула бла жалтырты проблема тамаланганды. Анга муниципалитетти башчысыны энци бюджетинден 230 минг сом белонгенди. Алгъаракълада, март айда, хар дин джамаатха Хасан Сижакъ етгенлени кыраылгъа элтирич басынча, жамчыла да алгъан эди.

Басхан районун жер-жерли администрациясыны пресс-службасы.

Тапканырыу

Эски юйлеге – тынгылы ремонт

«Элбрус района Тырныаузда кёл фаталды юйлеге тынгылы ремонт эту» деген муниципальнй программаны кезиунде бу шахарда 21 алай юйледе жангыртуу ишле бардырыла турдыла. Районун администрациясыны пресс-службасы билдиргенге кёре, бу ишлеге саулайда 25 миллион сом берилгенди. Ол санда 18,3 миллион сом федеральный бюджетден, 5,5 миллион республиканыксы-

ныдан эм 1,1 миллион сом а фаталды юйлеринде келгенди. Биогенлюк ишле Эльбрусский, Мизиева эм Мусукоева орамланы бир кыуаум юйлеринде бошалгандыла. Жангыртуу кеси да юйледе биринчи бөлёмлеринде билдиргенге кёре, бу ишлеге саулайда 25 миллион сом берилгенди. Ол санда 18,3 миллион сом федеральный бюджетден, 5,5 миллион республиканыксы-

ны башчысы Макарларыны болан айтханда кёре, ремонт белгиленген заманга эм иги келгенге бла этиледи. – Жашау журт-коммунальнй молнокну тап халга келтириу эм аяныуу. Бизни баш борларбыздын бирини, Аны себепли мандан ары да бу бёлёмге энци эс бурулгъанлай турлукуду, деп белгилегенди ол.

Бизни корр.

Шимал Кавказ юн сайын	«Сабиле терен билим алырга онгла кырайбыз»	Жараулары хайыры уллууду
2 бет	4 бет	4 бет

Билдириу
Черек ауузунда жолгъанланы эсгерге

Сынтъл болмагъан жара
3 бет

«Сабиле терен билим алырга онгла кырайбыз»
4 бет

Жараулары хайыры уллууду
4 бет

«Шендиюго жаш тѐлюню иш кѐллююкге юйрете жуокьну орунундады»

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Андан сора да, юйретиден кѐт зат кылады. Ача ишлеп алынганна сабилге гителечили окуяны билдире, аланы кызылдан водроген ата-аналары бак-чаларга керектеди. Сабийини юйретиде бир-бир эртелиги адет-терелени кытайгарыга керек болганнына ишекисме, артыкыда Кавказда. Мен девенде арт жыйнама жыда жаш тѐлю баша торло болупа. Шолкуда, артыкыда жаша, промиздовство практика бар эди. Мен эрте өсгөнм. Беш дересден sonra бахма кызагыбыз, тереклеге суу салганбыз, аланы бутактарыны бол бирине ишлеткен да этгенмиз. Сабийлигини юсюнден айта, Арсен Канокан аны тѐлюсю шолкуда башха торло юйрениргенин чертеди. «Биз окугубаныбыз бол бирине ишлеткен да этгенмиз. Шолкуда, артыкыда жаша, промиздовство практика бар эди. Мен эрте өсгөнм. Беш дересден sonra бахма кызагыбыз, тереклеге суу салганбыз, аланы бутактарыны бол бирине ишлеткен да этгенмиз. Шендию тѐлю ая, айкай да, бер экин бѐсди. Аны иш кѐллююкге юйрете

жукьну орунундады»,-дегенди. Юйронгун жаш тѐлюге не айтырык эдинг дегендеринде, республика Башчысы Кавказда бек адепти, аруу жаш адамды болгубуларын чертеди. «Жаланда тирирек, жокорек болгубуз, адегтерелеригини унутмагыбыз дерик эдим мен алаган»,-дегенди. Арсен Канокан ага тынгылаганналы эсерин былай бир шартта да бурчанды: «Мен бирде, паркта барсам, жаш адамды кесирини кылай юйреткендерине эс бурма. Ала, этгенге-сѐткенге да кырамай, чѐлеу ашап, кызабукарларын да тѐрегерке жайп, топ атыгана, уллу жокон кѐрсом, жокорек бек кыйналды.

Адегтели, кесин тап юйротени, намысын сакылаганни керем а, мени жашым былай болгубуз эди дегирини келеди. Жаш адамды айтырмын» - кыясы милдеттен чыгыбаныгызыны унутмагызы, аны бегин жомогмаз керектиги. Юйоргозоге, тукь-уутузугьга, айтырмай кыюмай эозиг а, саулал республикама м а сизге кѐре багьа билерди.

Кавказылыны энциликтери ма ананды. Ала кыяда болса да, адет-кыялыктарын, адет-тѐрсом, жаш адамды кесирини кылай юйреткендерине эс бурма. Ала, этгенге-сѐткенге да кырамай, чѐлеу ашап, кызабукарларын да тѐрегерке жайп, топ атыгана, уллу жокон кѐрсом, жокорек бек кыйналды.

Адегтели, кесин тап юйротени, намысын сакылаганни керем а, мени жашым былай болгубуз эди дегирини келеди. Жаш адамды айтырмын» - кыясы милдеттен чыгыбаныгызыны унутмагызы, аны бегин жомогмаз керектиги. Юйоргозоге, тукь-уутузугьга, айтырмай кыюмай эозиг а, саулал республикама м а сизге кѐре багьа билерди.

Адегтели, кесин тап юйротени, намысын сакылаганни керем а, мени жашым былай болгубуз эди дегирини келеди. Жаш адамды айтырмын» - кыясы милдеттен чыгыбаныгызыны унутмагызы, аны бегин жомогмаз керектиги. Юйоргозоге, тукь-уутузугьга, айтырмай кыюмай эозиг а, саулал республикама м а сизге кѐре багьа билерди.

Адегтели, кесин тап юйротени, намысын сакылаганни керем а, мени жашым былай болгубуз эди дегирини келеди. Жаш адамды айтырмын» - кыясы милдеттен чыгыбаныгызыны унутмагызы, аны бегин жомогмаз керектиги. Юйоргозоге, тукь-уутузугьга, айтырмай кыюмай эозиг а, саулал республикама м а сизге кѐре багьа билерди.

Сергей БЕЛОКОНЕВ: Уста предприниматели дайм есдюргенигизни кѐребиз

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Арсен Канокан аны тозге санаганды, Кызабаты-Малкыар федеральный программаланы бул проектилен барысына да кытышанын, алагы ача юппо да этгенин эсегтергени. Кызурулу отрядла ая жаш адамданы чыккындарыга улу себептик эркиликтерин чертеди. «Студент жыла - бек аламат кезиди. Мен кесим да бирини курса болгубаныма, кызурулу отрядла биз бирге карточкыга барганым эсимдеди. Ол ашы сынадуу. Жаш адамданы да арта эсерлене тошошкорча заттары болу», - деп кызабаты КМР-ни Башчысы.

Мендан ары болукш ишени юсеринден айта, Сергей Белоконов келир жыл «Селигер» форумда жаш устаналы бул преподавателни сменни кызурурга белгиленигенин билдиргенде эмда Кызабаты-Малкыар да алай смен кызуруга нек жерамайды дегенди. Арсен Канокан аны дурок кергенди эмда 2010 жылда бизде «Единая Россия»-партияны башламчылыгы бул «Кавказ-2020»-бутаукавказ жаш

Кыралыбызны тамбасы - тирилени эмда магарымдыланы кыолларындагы

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Кечези дауура ячюн - кыаты жууанча

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Президиуму членлери созген экинчи законпроект а сабийини эркиликлери бул байлалыда. Уруну, социальный политика эм саулык сакалы жаны бул комитети председатели Жанаттайлы Салим аланы кызуруларына «Кызабаты-Малкыар Республикада сабийни эркиликлери сакалыну юсюнден» КМР-ни Законуну 13-чу статьясына кийириге белгиленип туренину бул шагырай этгенди. Аны сылтукан атыпты. КМР-ни Жамаяут палатасыны Совети КМР-ни Парламентине обращение жибергенин, анда республикада сабийле ойнагандан майданчыкка сакыларын мадарла этерге чакыргандын билдиргени. Обращенида айтылганча, жер-жерли администрация кѐт кыаты юйлене тийерленде торло-торло объекте ишлере эркилик бериледи. Алай бул сабийле ойнарга жер

болмай кылады. О а адамданы бек чамандарда. Алай оюла этилген заманда, ол юйледе жашагубаныны оюмлары эсге алынмайды, алай бул а сабийлене эркиликлери, законду сайырлерине да бузуктук этелиди. Законпроект кѐре, «КМР-де сабийни эркиликлери сакалыну юсюнден» Законуну 13-чу статьясына кышакка кийириге эмда сабий, спорт майданчыны оюмлары бек кѐрелгенди. Алай оюла этилген заманда, ол юйледе жашагубаныны оюмлары эсге алынмайды, алай бул а сабийлене эркиликлери, законду сайырлерине да бузуктук этелиди.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Эл молк академияны ректору Борис Жагурок Кызабаты-Малкыарны экономикасыны жетишилмери асламысында эл молк бѐлѐм бул байлалы болгубанын белгилегени эм мында студентлеге, иш билем берилден сора да, аланы бизнесин бардыруга юйретиге да аслам эс бурганганын чертеди. Ага деп академияда алы инновациялы предприятия курагубаны. Алага иш окугубаны жунери студентле ишлеп, устаныктарын, сануларын да эсдориде.

Чакырыу Кырачары-малкыар жазма тилни бирча этейик

Чакырыу

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Малкыары-малкыар жазма тилни бирча этейик

Малкыары

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

Кѐп жылдан бери кырачарылыны бул магарымда алаштырып бери керекленишти турган Ж (ж) таушуну иш торло харфа бул жазылууду: малкыарында - ж, кырачарылында - дж. Экинчи эм тозге санарча тийгенде: кесин тилмизде ж к мушукшды (ж/оп, ж/аш д.б.), орустунду аюу а кызыды (ж/арнал, биржа д.б.); дж харфны ая кырачарылыны окуяны кѐбюсю жазыпгыныча окуянда (джл, джл, джл деп).

КЪУАНЧДЫ ИНГИР

Чыгъармаларыны магъанасы жаньыган ачыгъанлай турлукъу

Быллы фахмулу поэтибиз Отарланы Керимге жюз жыл болганы бла байламы республикада торло-торло жыйылула, конференцияла, тубошуле бардырылгандыла. Бу сыйлы датаны белгилеу антта да токтамаганды.

Озган байрым кюн КъМКУ-ну педагогика колледжинде да поэте аталып куйганды ингир болганды. Аны Къабарты-Малкъар кырал университетде Малкъар кырау ара, педагогика колледжинде преподавательлери бла студенттери кырагандыла. Анга кытайчу юнон а, Бызаны, Къара-Оу, Озгары Малкъар эллини окуучулары, устазлары да келгенди.

Санада поэти улу сурат Куймиланы Къайсычча сыйлы адамларындан бири болганы чертип айгандыла. Ол кюн Отарланы Керимни аты халкыны озинде емиролеге сакъланьчра бир ити ш эитгенди. КъМКУ-ну ректорку Баразбийланы Муслим Малкъар кырау арага закый поэтни аты аталганыны юсонден университетни ректору Бараси Карамурзо ккол салганды. Бетимни окугъаньдан, жыйылганды ол куймиланы хажарга горюлдеген кырауа бла тубегенди. Муслим бу аты малкъар кырау арага болгон улуу жууналгылык салгынын озинде анга кертини болгуньча, ишин бютонда тынгылы бардырыгъына ыншанганы айганды. Сора

ты эмда Къайсынын назму суудан терт тизги къазага урундайла. Улуу эркинда уу Керимни торло-торло жылда алынган суратлары бир бирлери алышындардыла. ол тууган Гирхожан элли юсонден документи биван да кьргозтоледи. Поэтни киталарында кыраулган кьрмочюу аны жарашдыргъана «Къадарьмдан жьр башында мамырылык болгун тийлей» деп атаганды.

Ингирни бардырган студенте Отарланы Керимни жашауу, чыгъармачылыгы бла да кыска шагъыры эитгенди, ол Абайгъа, Бизаньосса, Мениланы Къизимча,

Отарланы Керимни юбилейи жьраланы бардыргъан адамлар кюнуралада хоралгандыла дипломма, грамота, сауга-ла да бергенди. Философия илмуны доктору профессор Фредендианы Салкъа Отар улуу поэзиясын тиз жьрле бла тегшедиргенди эмда аны чыгъармачылыгыны юсонден алыкьа кьл сейрилик илму ише жазарьча болгуньч чертгенди. Филология илмуны доктору Битилланы Тамара у: «Аны поэзиясына мен баш урама, екхеленеме. Назмулары окусанг, ол кыалай адам болганын ангыйла», бир задан да кыска билгенди, поэтикаге куйлукъ этени кь-

руионп турады. Керимча, Сотталаны Адилгериян адамлар кюнуралада хоралгандыла дипломма, грамота, сауга-ла да бергенди. Философия илмуны доктору профессор Фредендианы Салкъа Отар улуу поэзиясын тиз жьрле бла тегшедиргенди эмда аны чыгъармачылыгыны юсонден алыкьа кьл сейрилик илму ише жазарьча болгуньч чертгенди. Филология илмуны доктору Битилланы Тамара у: «Аны поэзиясына мен баш урама, екхеленеме. Назмулары окусанг, ол кыалай адам болганын ангыйла», бир задан да кыска билгенди, поэтикаге куйлукъ этени кь-

руионп турады. Керимча, Сотталаны Адилгериян адамлар кюнуралада хоралгандыла дипломма, грамота, сауга-ла да бергенди. Философия илмуны доктору профессор Фредендианы Салкъа Отар улуу поэзиясын тиз жьрле бла тегшедиргенди эмда аны чыгъармачылыгыны юсонден алыкьа кьл сейрилик илму ише жазарьча болгуньч чертгенди. Филология илмуны доктору Битилланы Тамара у: «Аны поэзиясына мен баш урама, екхеленеме. Назмулары окусанг, ол кыалай адам болганын ангыйла», бир задан да кыска билгенди, поэтикаге куйлукъ этени кь-

руионп турады. Керимча, Сотталаны Адилгериян адамлар кюнуралада хоралгандыла дипломма, грамота, сауга-ла да бергенди. Философия илмуны доктору профессор Фредендианы Салкъа Отар улуу поэзиясын тиз жьрле бла тегшедиргенди эмда аны чыгъармачылыгыны юсонден алыкьа кьл сейрилик илму ише жазарьча болгуньч чертгенди. Филология илмуны доктору Битилланы Тамара у: «Аны поэзиясына мен баш урама, екхеленеме. Назмулары окусанг, ол кыалай адам болганын ангыйла», бир задан да кыска билгенди, поэтикаге куйлукъ этени кь-

руионп турады. Керимча, Сотталаны Адилгериян адамлар кюнуралада хоралгандыла дипломма, грамота, сауга-ла да бергенди. Философия илмуны доктору профессор Фредендианы Салкъа Отар улуу поэзиясын тиз жьрле бла тегшедиргенди эмда аны чыгъармачылыгыны юсонден алыкьа кьл сейрилик илму ише жазарьча болгуньч чертгенди. Филология илмуны доктору Битилланы Тамара у: «Аны поэзиясына мен баш урама, екхеленеме. Назмулары окусанг, ол кыалай адам болганын ангыйла», бир задан да кыска билгенди, поэтикаге куйлукъ этени кь-

Шугулу дата

Сынтыл болмагъан жара

Къеозиз билгендикден, 1942 жыл 28-чи ноябрдан 4-чо декабрьге дерь 37-чи армияны аскерчилери Черек аузунда кьл адамны кырагандыла. Анда берг 70 жыл ош Тамам 20жыл мындан алгьа ол зараратылышы толук ачылар муратда КъМР-ни Баш Советини Президиумуну ошону бла комиссия курагандыла. Аны сананы кьргенде бирне жууукъ адам кырагандыла, 377 адамны токташдырылгандыла атыраны, аладан 16 жыллары толмагъан сабиле 155 боладыла.

Черек районну ветеран оргнизациясы Осентюк шахарны администрациясына, ветеранлары советине эм «Ветеран» газетни баш редакторуна кыгагъ жазганды. Алыкьа жууукъ адам кырагандыла, 377 адамны токташдырылгандыла атыраны, аладан 16 жыллары толмагъан сабиле 155 боладыла.

Сатултанган юч-ючени ма право нызамны сакълау оргналыны ветеран оргнизациясыны президиумунда созюлгенди. Къозов эм Захаров орманлы атыран торлендирчча салту керембик, нек дегенде ол кезиде болган ишени юсондери документле жождыла. Н.М. Къозов бла Ф.В. Захаров Совет Союзун Жигиттериде, бир задан агадан кьтерилгенди.

ХАЛЛАМАНЫ МАРЗИТ.

Конференция

Бу айда биз Къабарты-Малкъарны халкъ жазуучуру, РСФСР-ни культуросыны сыйлы жазуучуру Залийханлы Жанкоюн жашы Жаңкысайтын 95-жыллык юбилейн белгилейди. Аны бла байламы кьл беймал Нальчик шахарда Къабарты-Малкъарны бизнес институту юмеямьинда, «Патриот» жамауат оргнизацияны болушлугу бла Залийхан жашуу, чыгъармачылык жолуна жьраланган, республиканы бийик билим берген окуу юйлерини алимерини кьатышулары бла улуу илму-практикалык конференция этгенди.

Эфендиляны (Салик):

Адабиятыбызда, адамланы жьореклеринде да жарык ыз кьойганды

Аны институту ректору, профессор Феликс Хараев ачканды эм бардырганды. Ол белгилегенча, адамы хунери нек къадар бийик болса, адемлиги ол къадар терең болды. Жаңкысайт бийик кулагъын болган адам ади: жашагъан кесини акынан бла сезген а башханын сезимлери бла эте эди. «Жа тьленио биз аны кол юсондуде юйретиге керекбиз», дегенди Хараев. – Ол аллай аруу, жарык, башхалага кыайгырылу кьз бла кырагъан айырмалы адам эди! Чыгъармачылыкта да бек улуу ыз кьойганды. Бу затланы барысына да кылай жетишкьлигьаны сейричирмады.

тарта, суйюроду билген, бетини ишара турган сыфаты башхаланы да жарыктанды. Барыбыны да эсимде ол тоз да ма алайай кылагъанды, – деп белгилегенди Салик Ибрагимович. Андан ары уу конференция кесини ишин юч секциягъа бөлюнюн алай бардырганды. Залийханлы Жанкыайт чыгъармалары шакъ ту тиде жазылгандыла бла айырмалы. Ан халкъда жоюрологлең тьурулуны, нарт сезирни чыгъармачылык ишинде уста кайрылганды. Ез тилимде айлань, жылланы атыран излеп, тинтип, жангырып, халкъгъа баям этгенди.

Институту ректору, профессор Феликс Хараев ачканды эм бардырганды. Ол белгилегенча, адамы хунери нек къадар бийик болса, адемлиги ол къадар терең болды. Жаңкысайт бийик кулагъын болган адам ади: жашагъан кесини акынан бла сезген а башханын сезимлери бла эте эди. «Жа тьленио биз аны кол юсондуде юйретиге керекбиз», дегенди Хараев. – Ол аллай аруу, жарык, башхалага кыайгырылу кьз бла кырагъан айырмалы адам эди! Чыгъармачылыкта да бек улуу ыз кьойганды. Бу затланы барысына да кылай жетишкьлигьаны сейричирмады.

тарта, суйюроду билген, бетини ишара турган сыфаты башхаланы да жарыктанды. Барыбыны да эсимде ол тоз да ма алайай кылагъанды, – деп белгилегенди Салик Ибрагимович. Андан ары уу конференция кесини ишин юч секциягъа бөлюнюн алай бардырганды. Залийханлы Жанкыайт чыгъармалары шакъ ту тиде жазылгандыла бла айырмалы. Ан халкъда жоюрологлең тьурулуны, нарт сезирни чыгъармачылык ишинде уста кайрылганды. Ез тилимде айлань, жылланы атыран излеп, тинтип, жангырып, халкъгъа баям этгенди.

Конференция, кьбосионде, философия илмуны доктору, профессор Фредендианы Салихни хайрындан кыраулы бардырылганды. Пеняр жыйылууда ол «Залийханлы Жанкысайтын литература эм жамауат ише жетишкьлиги» деген ат бла улуу доклад этгенди. Ол чертгенча, Къабарты-Малкъар билим эм маданият жаны бла жаңгырыгъа Залийхан кышумулугу улуу болганды.

Битеу ол затланы юсонден «Залийхан улуу чыгъармаларыны тил энциликери» деген секцияда айгандыла. Докладлада «Тау кышла», «Жанган жьорекле» романагъа, башхачыгъармаларга да тынгылы анализ этилгенди. Аланы уу алиме Текуланы Мусаа, Кьенчиланы Мусаа, миллет билимгерлери Салихни Мусаа, Азова устаз Жангоразланы Лиза эм башхала этгенди.

Башламчылык

Россейде миллет республикаланы атларын торлендиррге тийишлиги, деген оюм баргы

Аллай башламчылыкны Дагъыстанда политика радиусинде эки асыл проблеманы кьбосе керетилипки. Сьз ючюн, Къабарты-Малкъар Республикагъа Приэльбурск Республикасы, Татарстангъа – Казанская, Башкортостангъа – Уфимская Республикасы, деп атласа.

«1914 жылгъа дерь бир этносну аты бир тероризмгъа да берилгенди. Еврасканы, Черноморск губернияла, Суумский край, Басинская область дегенча эм башх ата уу бар эдиле, ол заманга эте.

ХАЛЛАМАНЫ МАРЗИТ.

«Известия» газет.

